

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ: ПЛЮСИ ТА МІНУСИ

Галина Ткаченко

КЗВО “Рівненська медична академія”

м. Рівне, Україна

Проблеми дистанційного навчання до недавнього часу не були об'єктом уваги українських науковців і педагогів. Його запровадження на початку минулорічної весни у зв'язку зведенням карантину через епідемію коронавірусу стало викликом для нашої освітньої системи, до якого вона не була готова.

І лише після цього стали з'являтися окремі наукові публікації, а в ЗМІ – оцінки, судження, коментарі педагогів, батьків, студентів та учнів.

Запровадження й ефективне функціонування онлайн – освіти потребують відповідної техніки – інформаційної інфраструктури. В Україні є території, де інтернету взагалі не має або він погано працює. Не всі педагоги, студенти, сім'ї мають можливість забезпечити себе технічними засобами. Так, батьки з багатодітних родин Рівненського Полісся запитують: “Як проводити дистанційне навчання, коли в сім'ї три – п'ять учнів, а ноутбук або гаджет один?”.

В ряді країн запроваджені програми допомоги для організації дистанційного навчання. В Туреччині, наприклад, кожен учитель за пів ціни може купити ноутбук. В шкільних округах у США ще в березні – квітні 2020 року безкоштовно видавали ноутбуки малозабезпеченим сім'ям.

Варто також вказати і на непідготовленість частини педагогів працювати у форматі онлайн – освіти. Особливо це стосується сільської місцевості, де значна частина вчителів пенсійного віку.

В цьому зв'язку освітній експерт Віктор Громовий наголошує, що в Україні “...до тепер не має жодної державної програми із забезпечення тими ж ноутбуками педагогів. Інша проблема – інтернет – неграмотність, а адже досі є і педагоги, і батьки, яким важко опанувати нові технології” [2, с.9].

Для багатьох батьків учнів дистанційне навчання стало неабияким випробовуванням. Особливо, коли його практикують для дітей молодших класів. Адже вчителі навантажують їх навчальним матеріалом, а перевіряти виконання завдань мають батьки. При чому багатьом з них доводиться залишати дітей вдома без нагляду дорослих (якщо не має дідуся й бабусі), цього робити не можна.

Ряд фахівців твердить, що дистанційне навчання має переваги, оскільки, ті, хто навчається можуть керувати своїм особистим часом, не потрібно кожного дня витратити кошти на проїзд і харчування. До його плюсів відносять і те, що воно дає швидкий доступ до інформації, можливість кілька разів переглядати лекції, робити навчання більш інтерактивним.

Разом з тим онлайн освіта потребує підвищення самоорганізації й самодисципліни учнів і студентів. За даними опитування, яке проводили у КНУ ім. Т. Шевченка, майже всі викладачі та студенти вважають, що дистанційне навчання потребує більше часу і зусиль, а ніж традиційне. Проректор з науково – педагогічної роботи КНУ Володимир Бугров підкреслює: "Найголовніше при організації дистанційного навчання – це мотивація і цілеспрямованість. І не тільки викладачів, а й усіх – батьків, школярів, студентів і навіть технічного персоналу" [5, с.11].

Значним мінусом дистанційної освіти є зниження її якості. Через пандемію освітні заклади опинилися перед складним вибором: на одній шальці терезів – безпека учнів, студентів, вчителів і викладачів, а на другій – якість освіти. Важко заперечити, що запровадження карантинних обмежень негативно впливає на рівень знань школярів і студентів, адже, на жаль, далеко не всі вони добросовісно ставляться до дистанційного навчання, проявляють самоорганізацію та самодисципліну.

Так, Анастасія Кондратська, студентка другого курсу Рівненського державного гуманітарного університету говорить: "...ми, якщо говорити відверто, практично нічого не робимо, більшість молоді ставиться до такого навчання халатно" [1, с.12].

В Німеччині експерти навіть оцінили приблизний збиток, який завдасть економіці країни лоудаун у навчальних закладах. За даними фахівців Інституту економічних досліджень він спричиниться тому, що учні не отримають необхідних знань, а студенти належним чином не засвоять теорію і практику, важливі для застосування у щоденній роботі. При цьому негативні наслідки відчуватимуться тривалий час, а до кінця ХХІ століття збиток становитиме 3,3 – 4 трильйони євро [4, с.5].

Недоліком дистанційної освіти є й те, що вона ізолює індивіда від колективу, позбавляє емоцій від живого спілкування з іншими людьми й психологічної підтримки. Є ще один важливий негативний момент – санітарно – гігієнічні норми перебування за комп'ютером чи гаджетом, перевищення яких породжує проблеми зі здоров'ям. Безпечне спілкування з комп'ютером, затвердженням лікарів – офтальмологів, не може тривати більше як 60 хвилин.

Якщо ж людина перебуває біля нього більше, це негативно впливає на її зір. Окрім того, виникають проблеми з хребтом, поставою, з'являються головні болі.

Освітні експерти прогнозують, що навіть коли пандемія завершеться, дистанційне навчання збережеться, особливо в середній освіті. Воно охоплюватиме певну кількість дітей з окупованих територій. Так, сьогодні з тимчасово окупованих територій Донецької області на території, підконтрольні українській владі, загальну середню освіту за дистанційно – екстернатною формою здобуває 3797 учнів. При цьому кількість таких здобувачів зростає [3, с.5].

Окрім того, відбувається оптимізація малокомплектних шкіл, що погоджує проблему довозу учнів до шкіл опорних.

В Китаї учні, які не можуть дістатися до тих чи інших шкіл, за допомогою інтернет – технологій можуть бути присутні на уроці віртуально. Для цього порібен комп'ютер та веб – камера у дитини та в класі.

Нам такого рівня потрібно досягти. Наш економічний розвиток, наші статки й умови, нажаль, не дозволяють сьогодні зрівнятися на китайські та передові світові освітні технології.

Будемо сподіватися, що дистанційне навчання в Україні удосконалюватиметься, адже протилежному разі рівень знань школярів і студентів ризикує бути вкрай низьким.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ

1. Клименко С. Дистанційне навчання: палиця з двома кінцями / С. Клименко // "7 днів". - № 8. – 25 лютого 2021.
2. Ковальська О., Томчишин Ю. Дистанційка на двійку! / О. Ковальська, Ю. Томчишин // "Експрес". - № 3. – 21- 28.01.2021.
3. Леошко В. Майже 3800 дітей з окупованих територій навчаються дистанційно /// "Голос України". - № 21. – 5 лютого 2021 року.
4. Писанська Н. Карантин у навчальних закладах коштуватиме трильйони євро /// "Голос України". - № 14. – 27 січня 2021 року.
5. Шулікін Д. Виклики "дистанційки" / Д. Шулікін // "Освіта України". – 20 липня 2020 року. - № 28.